

Beschouwing

Sexten of niet sexten, is dat de vraag?

Julia Wilpert

De Forensische Zorgspecialisten, Utrecht, Nederland

Samenvatting

Het digitale tijdperk heeft nieuwe verschijnselen met zich meegebracht, zoals *sexting*: het via sociale media uitwisselen van persoonlijke seksueel getinte berichten/plaatjes. Met de groeiende populariteit van dit fenomeen zijn er ook zorgen ontstaan over de gevolgen ervan, vooral als het gaat om minderjarigen. De Nederlandse politie heeft jongeren recent het advies gegeven om niet te sexten. Het Bureau Jeugd en Media vindt deze suggestie contraproductief. Er zijn weliswaar samenhangen gevonden tussen sexting en diverse psychosociale problematiek, maar sexting lijkt voor jongeren vooral een nieuwe(re) uitingsvorm van oude behoeften zoals aandacht en experimenteren en wordt meestal als positief ervaren. Toch bestaat er ook een kleine kans dat sexts zonder instemming van betrokkenen gedeeld/verspreid wordt. Dit kan leiden tot verregaande consequenties voor slachtoffers en soms ook plegers, wanneer deze laatsten bijvoorbeeld als zedendelinquent veroordeeld worden. Onderzoekers bevelen aan zorgvuldig naar context en implicaties van sextingmisbruik te kijken en interventies daarop af te stemmen.

De gestage digitalisering van de communicatie in onze maatschappij brengt niet alleen gemak met zich mee maar ook mogelijke nadelen. De manier waarop informatie via internet in een oogwenk de wereld over raast, kan uiterst problematisch zijn wanneer de inhoud ervan voor twee paar ogen bedoeld was. Neem bijvoorbeeld seksueel getinte berichten en afbeeldingen. Het creëren en delen hiervan wordt een eeuwenoude menselijke tendens genoemd (Walrave, Van Ouytsel, Ponnet, & Temple, 2018). Met de vooruitgang van de techniek zijn er “nieuwe uiting[en] van oude praktijken” (Chalfen, 2009) ontstaan. Een voorbeeld hiervan is *sexting* (een samentrekking van *sex* en *texting*/berichtjes versturen), het maken en versturen van persoonlijk seksueel getint materiaal (berichten, foto's, video's) via kanalen als internet en smartphone.

De aandacht voor sexting is in de afgelopen jaren toegenomen (Madigan, Ly, Rash, Van Ouytsel, & Temple, 2018). Tegenstrijdige geluiden in media en wetenschap over de gevaren ervan doen de vraag rijzen hoe nu om te gaan met dit verschijnsel, vooral wanneer het minderjarigen betreft. In dit artikel wordt aan hand van een beschouwing verduidelijkt wat het verschil is tussen sexting en sextingmisbruik en waarom dit een belangrijk verschil is.

Prevalentie

In welke mate sexting precies voorkomt is moeilijk te zeggen. Prevalentiecijfers in onderzoeken lopen uiteen omdat definities verschillen in: soorten acties (sturen, ontvangen en doorsturen); mediatypen (tekst/chat, foto's en filmpjes); seksuele kenmerken van de inhoud (hoe seksueel expliciet deze is; van foto's in bikini tot filmpjes van het verrichten van seksuele handelingen) en manieren van delen (per telefoon, computer etc.) (Barrense-Dias, Berchtold, Surís, & Akre, 2017).

In hun systematische review van 25 studies maakten Klettke, Hallford en Mellor (2014) onderscheid tussen versturen en/of ontvangen en de mediatypen tekstberichten en/of plaatjes. Zij vonden dat de prevalentiepercentages tussen 2,5 en 81% waren, afhankelijk van welke conditie onderzocht werd. Daarbij bleek dat sexting vaker voorkwam bij volwassenen (hoofdzakelijk tussen de 18 en 30 jaar) dan bij adolescenten, dat men meer ontving dan verstuurd en het meer om tekstberichten dan foto's ging. Vlaams onderzoek van Van Ouytsel, Walrave, Ponnet, Heirman en d'Haenens (2014) bij 213 meisjes en 144 jongens (tussen 15 en 21 jaar) vond soortgelijke verschillen. Van hun onderzoeksgroep had 47,1% in de afgelopen zes maanden een tekstbericht over seks verstuurd en 4,5% een foto met zichtbare geslachtsdelen. Het ontvangen van een seksueel getinte foto/video lag hoger met 29,6%. Ook Madigan et al. (2018) vonden in hun meta-analyse van 39 studies met alleen adolescenten (N = 110.380) een verschil tussen versturen en ontvangen van respectie-

velijk 14,8 versus 27,4%. Aan hand van door de jaren heen in sextingstudies gerapporteerde prevalentiecijfers, stellen zij dat het een steeds vaker voorkomend verschijnsel is. Ook in Nederland is een significante toename van sexting gerapporteerd, in 2012 gaf 5% van de jongeren tussen 12 en 25 jaar aan een naaktfoto of video naar iemand gestuurd te hebben in de afgelopen zes maanden, in 2017 was dit 12,5% (De Graaf, Van den Borne, Nikkelen, Twisk, & Meijer, 2018a).

Gender

Madigan en collega's keken in hun meta-analyse ook naar genderverschillen en vonden geen bewijs dat de ene sekse meer doet aan sexting dan de andere. Maar in de studie van Gregg et al. (2018), bleken jongens vaker sextinggedrag te rapporteren dan meisjes. Ook Buren en Lunde (2018) vonden sekseverschillen in hun onderzoek bij 1.653 Zweedse tieners (12-16 jaar). Meisjes ontvingen significant vaker afbeeldingen van vreemden, voelden meer druk om te sexten en meldden meer negatieve ervaringen. Jongens vroegen vaker om sexts dan meisjes (17,7% vs. 9,7%) en hun ervaringen met sexting waren positiever dan die van de meisjes. Uit het onderzoek van De Graaf, Verbeek, Van den Borne en Meijer (2018b) bleek dat jongens frequenter hun geslachtsdelen of seksueel gedrag tijdens videochat toonden dan meisjes en dat deze beelden vaker gedeeld worden. Ondanks dit explicietere sextinggedrag van jongens, lijkt er bij hen minder sprake van gevaar op negatieve consequenties van sexting volgens De Graaf en collega's (2018b). De onderzoekers voeren aan dat sextinggedrag door meisjes meer negatieve reacties zou kunnen opwekken en *slut shaming* (een vrouw als hoer bestempelen) op de loer ligt, alsmede daling van hun sociale status. Ook Cooper et al. (2016) stellen, op basis van hun literatuurreview, dat er sprake is van een dubbele moraal met betrekking tot sexting en sekse. Volgens hen kunnen jongens door het maken en delen van seksuele beeldinhoud aanzien verkrijgen van hun leeftijdsgenoten, maar geldt dit niet voor meisjes, waarvan dit soort gedrag eerder als riskant en onverantwoord beschouwd zou worden en gelabeld als misplaatst verlangen naar mannelijke aandacht.

Perspectieven op sexting

Hoewel volgens prevalentiecijfers de minderheid van de jeugd aan sexting doet, krijgt het onderwerp volop aandacht. De toon van de berichtgeving varieert hierbij van laconiek tot waarschuwend en zelfs verbiedend. Waar de een het typeert als onschuldig middel om te flirten of een seksuele relatie te verbeteren, kenmerkt de ander het als op zijn minst hachelijk of zelfs crimineel (Cooper, Quayle, Jonsson, & Svedin, 2016; Cruz Gómez & Soriano Ayala, 2014). Zo geeft Angelides (2013) als voorbeeld dat tieners voor het met wederzijdse instemming uitwisselen van eigen afbeeldingen aangeklaagd zijn voor kinderporno, seksueel misbruik en

onzedelijk gedrag met onder andere een levenslange registratie als zedendelinquent tot gevolg. Volgens hem zijn media, informatiepakketten en educatieve video's verbazingwekkend alarmerend, angstgefundeerd en negatief en wordt sexting hoofdzakelijk neergezet als een gevaarlijke activiteit en een serieus maatschappelijk probleem.

Tragische incidenten waarin nare gevolgen van doorgestuurde sexts aanleiding waren tot zelfdoding van tieners zijn inderdaad ingrijpend en zorgelijk (Van Ouytsel et al., 2014). Ook voorbeelden uit wetenschappelijke studies van met sexting samenhangende (seksuele) problematiek klinken verontrustend (Benotsch, Snipes, Martin, & Bull, 2013; Krieger, 2017). Daarnaast verschijnen echter in toenemende mate tegengeluiden die dit proberen te nuanceren. Cultureel antropologe Marijke Naezer (2018), bijvoorbeeld, heeft het liever over "avontuurlijke" in plaats van "gevaarlijke versus veilige" online-activiteiten. Sexting lijkt verschillende gezichten te hebben, wat het ingewikkeld maakt er mee om te gaan, vooral met betrekking tot adolescenten.

Najaar 2018 kwam de Nederlandse politie in de media met het advies aan jongeren om niet te sexten. Hierbij werd benadrukt hoe vervelend sexting uit kan pakken wanneer sexts bijvoorbeeld in verkeerde handen komen. Maar ook wanneer minderjarigen met wederzijdse goedvinding 'voor eigen gebruik' sexten, maken zij zich officieel al strafbaar in Nederland (Artikel 240b, Wetboek van Strafrecht). In de praktijk wordt dit doorgaans gedoogd. Wederzijdse goedvinding kan echter vaag of instabiel zijn wanneer één of beide sexters zich onder druk voelen staan of van gedachten veranderen. Nog afgezien van de daadwerkelijke voorvallen waarin sexts zonder toestemming worden doorgestuurd of anderszins publiek gemaakt. En zo wordt de scheidslijn tussen avontuurlijk en crimineel heel dun. Jeugdhulpverlener Jacqueline Kleijer (2018) van Het Bureau Jeugd en Media vindt het advies van de politie contraproductief. Volgens haar is sexting onderdeel geworden van de seksuele ontwikkeling en werkt het advies veroordelend ("had je maar niet.."). Het is daardoor voor slachtoffers door schaamte drempelverhogend om hulp te zoeken. Dit is aannemelijk omdat er nu al sprake is van *victim shaming* en *blaming* van vooral meisjes (De Graaf et al., 2018).

Samenhangende problematiek

Hoewel sexting onder minderjarigen inmiddels minder als bijzonder zeldzaam of afwijkend wordt beschouwd, wordt nog regelmatig gewezen op potentiële (psychosociale) problematiek die er mee geassocieerd wordt (Englander, 2016; Van Ouytsel, Walrave, Ponnet, & Heirman, 2015). Zo zijn er aanwijzingen gevonden voor een samenhang tussen sexting en: *Seksueel risicogedrag* zoals onbeschermd seks en wisselende seksuele contacten met meerdere personen (Dake, Price, Maziarz, & Ward, 2012; Kosenko, Luurs, & Binder, 2017); *Gebruik*

van middelen zoals alcohol, marihuana en harddrugs (Barrense-Dias et al., 2017; Sevcikova, 2016); *Gedragsproblemen en delinquentie* zoals pesten, vechten, stelen, spijbelen, problemen met leraren en de politie (Frankel, Bauerle Bass, Patterson, Dai, & Brown, 2018; Gámez-Guadix & Mateos-Pérez, 2019; Lee, Moak, & Walker, 2016; Livingstone & Görzig, 2014; West et al., 2014); *Sensatiezoeken, impulsiviteit en lage zelfcontrole* (Baumgartner, Sumter, Peter, Valkenburg, & Livingstone, 2014; Gregg, Somers, Pernice, Hillman, & Kernsmith, 2018; Kerstens & Stol, 2014; Temple et al., 2014); en *Emotionele problemen* zoals angst, depressie en lage zelfwaarde (Dake et al., 2012; Delevi & Weisskirch, 2013; Houck et al., 2014; Sevcikova, 2016).

Het zorgelijke karakter van deze opsomming wordt echter afgezwakt door een reeks studies waarin deze verschillen in (seksueel) risicogedrag en psychologisch welbevinden tussen (jongvolwassen) sexters en niet-sexters niet gevonden zijn (Ferguson, 2011; Gordon-Messer, Bauermeister, Grodzinski, & Zimmerman, 2013; Van Ouytsel, Walrave, Lu, Temple, & Ponnet, 2018; Temple & Choi, 2014). Dit noopt tot voorzichtigheid bij het interpreteren van onderzoeksresultaten. Ook de methodologie van het gros van de sextingstudies belet stellige conclusies; een correlatie (in welke mate variabelen samen voorkomen) betekent nog geen oorzakelijk dan wel sterk verband. In de zeldzamere gevallen dat in analyses gekeken wordt naar voorspellers, is sexting altijd de afhankelijke variabele, dus wordt het voorspeld door bijvoorbeeld impulsiviteit en niet andersom. Longitudinale studies waarin gekeken wordt naar het beloop van sexting en samenhangende variabelen zijn zeldzaam. Terwijl Temple en Choi (2014) na één jaar follow up geen relatie vonden tussen sexting en riskant seksueel gedrag, lijken de uitkomsten van Gámez-Guadix en Mateos-Pérez (2019) op het eerste oog minder geruststellend. Zij stuitten, met eveneens een jaar tussen hun metingen, op een significante correlatie tussen sexting op T1 en online slachtofferschap (in dit geval: cyberpesten en online door een volwassene verzocht worden tot deelname aan seksuele activiteiten of conversaties) op T2. Deze correlaties waren echter laag (respectievelijk $r_s = .19$, $p < .001$ en $r_s = .17$, $p < .001$) en even groot als die tussen sexting en de hoeveelheid tijd die was doorgebracht op internet. Dat ander onderzoek samenhangen tussen gebruik van sociale media (zoals Facebook) in het algemeen en riskant gedrag bij adolescenten heeft gevonden (Belfort & Miller, 2018; Dredge, Gleeson, & Piedad Garcia, 2014; Gregg et al., 2018; Sawyer, Smith, & Benotsch, 2018), zou kunnen aanduiden dat je online begeven op zich al gevaren met zich mee kan brengen, nog ongeacht wat je precies doet.

Ook zijn er kenmerken van (de relatie tussen) sexters die de kans op vervelende consequenties kunnen verhogen (Englander & McCoy, 2018; Houck et al., 2014). Volgens Livingstone en Görzig (2014) zijn de voornaamste voorspellers van schade oplopen door

ontvangen van sextberichten: leeftijd (jonger), gender (meisjes), psychopathologie (hoger) en sensatiezoeken (lager). Cooper et al. (2016) vullen deze kwetsbaarheden aan met een geschiedenis van offline fysiek of seksueel misbruik, depressie, isolatie of een gebrek aan steun en begeleiding binnen het gezin. Ook zij herhalen dat het vrouwelijke geslacht relatief meer risico loopt op cyberslachtofferschap.

Sextingmisbruik

Terwijl sexting zelf niet per definitie tot problemen hoeft te leiden, bestaat altijd de kans dat berichten en plaatjes uitlekken naar ogen waarvoor zij niet bedoeld waren. Dit sextingmisbruik gebeurt op verschillende manieren en niet altijd met kwade intenties, maar kan verregaande gevolgen hebben voor slachtoffers: van verliezen van relaties met vrienden en familie, schoolproblemen, geestelijke gezondheidsproblemen tot noodgedwongen moeten verhuizen (Wolak et al., 2018). Naast het 'simpelweg' doorsturen van sexts, zijn er bijvoorbeeld *revenge porn* (wraakporno; het verspreiden van iemands naaktselfies om uit wraak diens reputatie te schaden) en *sextortion* (dreigen met het verspreiden om de ander tot bepaalde acties te dwingen zoals meer materiaal aanleveren, seksuele handelingen moeten verrichten of andere gunsten).

Hoe vaak slachtoffer- en daderschap van het ongeoorloofd doorsturen van expliciet materiaal precies voorkomt onder adolescenten is weinig onderzocht en de resultaten daarvan variëren (Cooper et al., 2016). In de meta-analyse van Madigan et al. (2018) gaf gemiddeld 8,4% aan dat hun sexts zonder toestemming waren doorgestuurd. De onderzoekers plaatsten daarbij echter de kanttekening dat er vanwege te weinig niet-consensuele sextingcijfers (vier artikelen in hun meta-analyse) meer studies nodig zijn. Studies zoals die van Frankel, Bauerle Bass, Patterson, Dai en Brown (2018) bijvoorbeeld. In de *Pennsylvania Youth Risk Behavior Survey* van 2015 rapporteerde 3% van de bevroegde 6.021 middelbare scholieren dat er een pikante of naaktfoto van hen zonder hun toestemming doorgestuurd was. Dit is vergelijkbaar met de resultaten van de seksenquête van Rutgers (De Graaf, Van den Borne, Nikkelen, Twisk & Meijer, 2017). Hierin rapporteerde 2% van de jongens en 1% van de meisjes dat hun naaktfoto of seksvideo doorgestuurd was naar anderen. Hierbij valt op dat er meer jongeren (6% van de jongens en 2% van de meisjes) aangaven een naaktfoto of seksfilmpje van iemand anders verstuurd te hebben. Wellicht is dit verschil te verklaren doordat dezelfde inhoud door meerdere mensen doorgestuurd wordt.

Motieven

Ondanks deze relatief geringe maar reële kans dat het misgaat, groeit de populariteit van sexting. Waarom jongeren sexting precies aantrekkelijk vinden, krijgt in de wetenschappelijke literatuur slechts bescheiden aandacht. Als redenen om te sexten zijn onder andere

genoemd: aandacht krijgen, voor de grap, tegen verveling, ter bevordering van saamhorigheidsgevoel en intimiteit binnen romantische relaties en/of om aan te geven wat men leuk en lekker vindt op seksueel gebied (Englander, 2016; Hollá, Jedličková, & Seidler, 2019; Lee, Moak, & Walker, 2016; Walrave et al., 2018). Cooper et al. (2016) voegen hier nog een intrapersoonlijk motief toe: zelfexpressie of manier van exploreren en ontwikkelen van identiteit door het experimenteren met seksualiteit. Gordon-Messer et al. (2013) zien sexting vooral als normaal onderdeel van seksueel gedrag van jongvolwassenen. Kerstens en Stol (2014) stellen dat adolescenten naarmate ze ouder worden, ontwikkelingsconform meer geïnteresseerd raken in seks en meer vrijwillig betrokken zijn bij online seksuele communicatie en activiteiten. Er is ook wel geopperd dat sexting een veilig alternatief is voor fysieke seks omdat je er geen soa's van krijgt of zwanger kunt raken (Van Ouytsel et al., 2015).

Gregg et al. (2018) zagen in hun onderzoek naar sextingmotieven een belangrijke rol weggelegd voor leeftijdgenoten op grond van de sociale leertheorie. Sociale bekrachtiging (in de vorm van leeftijdgenoten die aan sexting doen) bleek een sterke voorspeller voor het versturen van sexts. In een ander onderzoek bleek sociale controle negatief samen te hangen met het doorsturen van sexts (Lee, Moak, & Walker, 2016). De onderzoekers redeneerden zodoende dat zwakkere sociale banden ertoe leiden dat individuen zich vrijer voelen om wangedrag te vertonen. Dit verklaart wellicht ook waarom sexten met vreemden vaker tot negatieve ervaringen leidt dan sexten met bekenden (Kerstens & Stol, 2014), ervan uitgaande dat vreemden zich door hun anonimiteit minder belemmerd voelen om zich te misdragen.

Omdat de intenties van het doorsturen/delen van sexts verschillen, is het ook voor sextingmisbruik moeilijk om er één onderliggende theorie aan te koppelen. Het *Motivation-Facilitation Model of Sexual Offending* bijvoorbeeld, houdt geen rekening met niet-seksuele motivaties. Deze motieven ziet men vaak bij kinderen en adolescenten (Lewis, 2018), zoals het door jongens doorsturen van seksueel getinte afbeeldingen van meisjes om anderen te bewijzen dat ze meisjes kunnen krijgen en seksueel actief zijn om te pochen en hun populariteit te verhogen (Hollá, Jedličková, & Seidler, 2019; Walker & Sleath, 2017). Maar er kunnen ook andere aanleidingen zijn voor sextingmisbruik, zoals eigen slachtofferschap van misbruik of daadwerkelijke seksuele deviantie (Lewis, 2018). De sterke samenhang tussen *sextortion* en andere vormen van offline seksuele dwang (zoals dwingen tot seks hebben zonder condoom of wanneer de partner geen zin heeft) suggereert een mogelijke link met tienerdatinggeweld (Wolak, Finkelhor, Walsh, & Treitman, 2018). Meerdere studies hebben een significant verband gevonden tussen intieme partner cyberagressie/*digital dating abuse* (DDA) en offline psychologisch, fysiek en seksueel partnerge-

weld bij jongvolwassenen (18-25 jaar) en volwassenen (Drouin, Ross, & Tobin, 2015; Marganski & Melander, 2018; Morelli, Bianchi, Baiocco, Pezzuti, & Chirumbolo, 2016; Reed, Tolman, & Ward, 2016). Ook wraakporno wordt wel beschouwd als *cyber dating abuse* (Borrajó, Gámez-Guadix, Pereda, & Calvete, 2015), oftewel een onderdeel van (ex-)partnergeweld. Dit zou kunnen impliceren dat bepaalde vormen van sextingmisbruik eerder agressief en/of antisociaal gemotiveerd zijn dan seksueel.

Interventies

Vanwege uiteenlopende onderliggende motieven en context is het belangrijk om bij minderjarige sextingmisbruikers per geval goed na te gaan wat adequate interventies zijn. Een groeiend aantal wetenschappers problematiseert het straffen van minderjarigen voor sexting met een veroordeling voor kinderporno (Dodge & Spencer, 2017). Leukfeldt, Jansen en Stol (2014) hebben 159 Nederlandse kinderpornopolitiedossiers onderzocht en vonden dat bijna een kwart van de verdachten jonger was dan 24 jaar. Van die groep is 35% jonger dan 18 jaar, maar de onderzoekers stellen ter discussie of jongeren die afbeeldingen voor eigen gebruik maken die per ongeluk uitlekken dezelfde plegerstatus moeten krijgen als leeftijdgenoten die willens en wetens materiaal maken en verspreiden. Leukfeldt en collega's pleiten voor het ontwikkelen van een internationale visie voor detectie en (indien nodig) disciplineren voor deze groep, maar niet per se door wetshandhavers met het gevaar van vele jaren (inaccurate) stigmatisatie (als zedendelinquent). Berger (2009) noemt het zelfs "criminalizing immaturity" en meent dat justitie zich moet richten op het berechten van perverse volwassenen in plaats van roekeloze tieners. Rhyner, Uhl en Terrance (2018) stellen dat de eventuele strafrechtelijke consequenties van tienersexting niet passen bij de ontwikkelingsfase van pubers; als een tijd met riskante gedragingen vanwege gebrekkige impulscontrole en grote beloningsgevoeligheid. Ook Hackett, Holmes en Branigan (2016) noemen het labelen van een minderjarige als zedendelinquent onjuist en schadelijk voor hun gezondheid en welzijn.

De vrees dat sextingmisbruikers over zouden kunnen gaan tot aanranding of erger lijkt vooralsnog ongegrond. Plegers van *internet-only* zedendelicten blijken zelden opnieuw veroordeeld te worden en indien dat wel gebeurt, doorgaans wederom voor online delicten. Ook jonge mensen die veroordeeld zijn voor kinderpornobezit vallen weinig tot niet in herhaling, zowel seksueel als anderszins (Lewis, 2018). Hackett, Holmes en Branigan (2016) menen dan ook dat de meeste jongeren die schadelijk seksueel gedrag vertonen, met de juiste interventies, als volwassenen niet doorgaan met het plegen van seksuele delicten. Zij hebben op basis van wetenschappelijke studies richtlijnen met betrekking tot respons, preventie, assessment, interventie en ontwikkelingen gemaakt voor het omgaan met kinde-

ren en jongeren die seksueel grensoverschrijdend gedrag (sgg) vertonen. Hackett en collega's halen bijvoorbeeld aan dat online sgg-plegers uit meer stabiele en bevoorrechte gezinnen komen met minder misbruik en trauma, wat zou kunnen impliceren dat deze jongeren minder intensieve interventies behoeven omdat hun problematiek lichter is. Als voorbeeld geven ze psycho-educatie in de vorm van het iAIM manual (Print, Morrison, & Henniker, 2001) voor jongerenwerkers van 12- tot 18-jarige jongens die seksuele delicten via internet hebben gepleegd. In Nederland is er op dat vlak de Halt-interventie 'Respect online' (www.halt.nl/veiligeschool/ongewenste-sexting/) waarin jongeren van 12 - 17 jaar die lichte vormen van online sgg hebben vertoond regels leren voor veilig en respectvol onlinegedrag. Voor zwaardere vormen van online sgg adviseren Hackett, Holmes en Branigan (2016) iets als *Multisystemic Therapy for Problem Sexual Behaviour* (MST-PSB), met elementen van psycho-educatie, cognitieve gedragstherapie en aandacht voor goede eigenschappen en capaciteiten van het individu. In Nederland zijn er bij De Viersprong, ggz-specialist in persoonlijkheidsstoornissen en gedragsproblemen, positieve behandelresultaten behaald met MST-PSB (Boonstra, Doelman, Lange, & Van der Rijken, 2018).

Dit zijn voorbeelden van secundaire en tertiaire preventie, waar primaire preventie (sextingmisbruik voorkomen) beter zou zijn, maar dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Hollá, Jedličková en Seidler (2019) stellen dat sextingrisico's voortkomen uit onwetendheid. Anderen daarentegen concluderen dat zowel sextende als niet-sextende personen (adolescenten en volwassenen) wel degelijk beseffen dat het gedrag mogelijk ongunstige gevolgen met zich mee kan brengen (Cooper et al., 2016; Klettke, Hallford, & Mellor, 2014). Aangezien volgens de enquête van Rutgers maar liefst 40% van de jongeren op school geen informatie heeft gekregen over seks in de media, het versturen van naaktfoto's en seksfilmpjes (sexting) en de leuke kanten van seks (De Graaf et al., 2018), lijkt het echter geen overbodige luxe om meer aandacht aan deze onderwerpen te besteden. Ook de bevinding van Lee, Moak en Walker (2016), dat het doorsturen van sexts samenhangt met minder sociale controle, pleit voor een meer openlijke omgang met dergelijke kwesties. Want hoe minder ongemakkelijk en delicaat de communicatie over seksgerelateerde thema's is, hoe moeilijker het wordt voor misbruikers om hun mikpunt van laster te isoleren en verder te duperen. Ouders, school en media kunnen hier een belangrijke rol in spelen door lastige onderwerpen bespreekbaarder te maken. Wellicht zou het ook helpen om hierbij het verschil tussen sexting en sextingmisbruik meer te benadrukken. Waar Van Ouytsel et al. (2015) bijvoorbeeld spreken over preventie van sexting, moet volgens Barrense-Dias et al. (2017) de focus liggen op het zonder toestemming doorsturen van sexts en of er sprake is van dwang of pesterij, oftewel sextingmisbruik. Lloyd (2018) voegt daaraan

toe dat risicovermijdende strategieën die sexting problematiseren (en het afraden), misbruiker en slachtoffer in gelijke mate verantwoordelijk stellen en onevenredig belastend zijn voor meisjes die erom veroordeeld of gepest worden terwijl jongens eerder als stoer beschouwd worden. Zij vindt dat wij onze socio-culturele systemen, die misbruik door het delen van seksuele afbeeldingen mogelijk maken, moeten uitdagen en een klimaat moeten creëren waarin wij jonge mensen waarvan foto's zonder toestemming zijn gedeeld ondersteunen in plaats van beschamen.

Conclusie

Sexting tussen minderjarigen neemt toe en daarmee ook de discussie erover. De aanwijzingen voor een samenhang tussen sexting en bepaalde problematiek zijn tegenstrijdig en doorgaans zwak tot matig. Voor veel meisjes en de meeste jongens is het een positieve en wederkerige ervaring (Wood, Barter, Stanley, Aghtaie, & Larkins, 2015). Omdat de politie uitsluitend met de problematische uitwassen van sexting te maken krijgt, is haar advies om te stoppen met sexten begrijpelijk. De vraag is echter hoe haalbaar deze suggestie is, gezien de aantrekkingskracht van sexting en hoe noodzakelijk, gezien de lage prevalentie van sextingmisbruik. Een belangrijkere vraag dan 'sexten of niet sexten' is: 'hoe voorkomen wij sextingmisbruik'? Daar is helaas geen pasklaar en eenvoudig antwoord op. Vooralsnog worden oplossingen vooral in ons sociale klimaat gezocht. De toekomst zal moeten uitwijzen wat werkt.

Literatuur

- Angelides, S. (2013). 'Technology, hormones, and stupidity': The affective politics of teenage sexting. *Sexualities*, 16(5/6), 665-689.
- Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Surís, J.-C., & Akre, C. (2017). Sexting and the Definition Issue. *Journal of Adolescent Health*, 61(5), 544-554.
- Baumgartner, S.E., Sumter, S.R., Peter, J., Valkenburg, P.M., & Livingstone, S. (2014). Does country context matter? Investigating the predictors of teen sexting across Europe. *Computers in Human Behavior*, 34, 157-164.
- Belfort, E.L., & Miller, L. (2018). Relationship Between Adolescent Suicidality, Self-Injury, and Media Habits. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 27(2), 159-169.
- Benotsch, E.G., Snipes, D.J., Martin, A.M., & Bull, S.S. (2013). Sexting, Substance Use, and Sexual Risk Behavior in Young Adults. *Journal of Adolescent Health*, 52(3), 307-313.
- Berger, V. (2009). Stop Prosecuting Teens for 'Sexting'. *The National Law Journal*. Geraadpleegd op <https://www.law.com/nationallawjournal/almlID/1202432510633/>
- Boonstra, C., Doelman, E., Lange, A.M.C., & van der Rijken, R. (2018). Een retrospectief onderzoek naar de behandelresultaten van Multi Systemic Therapie voor jongeren met ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag (MST-PSB). *Kind & Adolescent*, 39, 282-296.
- Borrajó, E., Gámez-Guadix, M., Pereda, N., & Calvete, E. (2015). The development and validation of the cyber dating abuse questionnaire among young couples. *Computers in Human Behavior*, 48, 358-365.
- Burén, J., & Lunde, C. (2018). Sexting among adolescents: A nuanced and gendered online challenge for young people. *Computers in Human*

- Behavior*, 85, 210-217.
- Chalfen, R. (2009). 'It's only a picture': sexting, 'smutty' snapshots and felony charges. *Visual Studies*, 24(3), 258-268.
- Cooper, K., Quayle, E., Jonsson, L., & Svedin, C.G. (2016). Adolescents and self-taken sexual images: A review of the literature. *Computers in Human Behavior*, 55(B), 706-716.
- Cruz Gómez, L., & Soriano Ayala, E. (2014). Psychological aspects, attitudes and behaviour related to the practice of sexting: a systematic review of the existent literature. *Social and Behavioral Sciences* 132, 114-120.
- Dake, J.A., Price, J.H., Maziarz, L., & Ward, B. (2012). Prevalence and Correlates of Sexting Behavior in Adolescents. *American Journal of Sexuality Education*, 7(1), 1-15.
- de Graaf, H., van den Borne, M., Nikkelen, S., Twisk, D., & Meijer, S. (2017). *Onderzoek 'Seks onder je 25e 2017': Seksuele gezondheid van Nederlandse jongeren*. Delft: Eburon.
- de Graaf, H., van den Borne, M., Nikkelen, S., Twisk, D., & Meijer, S. (2018a). *Onderzoek 'Seks onder je 25e 2017': Seksuele gezondheid van Nederlandse jongeren*. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 162:D2734.
- de Graaf, H., Verbeek, M., van den Borne, M., & Meijer, S. (2018b). Offline and Online Sexual Risk Behavior among Youth in the Netherlands: Findings from "Sex under the Age of 25". *Frontiers in Psychological Health*, 6, 72.
- Delevi, R., & Weisskirch, R.S. (2013). Personality factors as predictors of sexting. *Computers in Human Behavior*, 29, 2589-2594.
- Dodge, A., & Spencer, D.C. (2017). Online Sexual Violence, Child Pornography or Something Else Entirely? Police Responses to Non-Consensual Intimate Image Sharing among Youth. *Social & Legal Studies*, 1-22.
- Dredge, R., Gleeson, J., & Piedad Garcia, X. de la (2014). Presentation on Facebook and risk of cyberbullying victimization. *Computers in Human Behavior*, 40, 16-22.
- Drouin, M., Ross, J., & Tobin, E. (2015). Sexting: A new, digital vehicle for intimate partner aggression? *Computers in Human Behavior*, 50, 197-204.
- Englander, E. (2016). Sexting, Revenge Pornography, and Digital Dating Abuse: New Research on Adolescent Digital Behaviors. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 55(10), S338.
- Englander, E., & McCoy, M. (2018). Sexting - Prevalence, Age, Sex, and Outcomes. *JAMA Pediatrics*, 172(4), 317-318.
- Ferguson, C.J. (2011). Sexting Behaviors Among Young Hispanic Women: Incidence and Association with Other High-risk Sexual Behaviors. *Psychiatric Quarterly*, 82(3), 239-243.
- Frankel, A.S., Bauerle Bass, S., Patterson, F., Dai, T., & Brown, D. (2018). Sexting, Risk Behavior, and Mental Health in Adolescents: An Examination of 2015 Pennsylvania Youth Risk Behavior Survey Data. *Journal of School Health*, 88(3), 190-199.
- Gámez-Guadix, M., & Mateos-Pérez, E. (2019). Longitudinal and reciprocal relationships between sexting, online sexual solicitations, and cyberbullying among minors. *Computers in Human Behavior*, 94, 70-76.
- Gordon-Messer, D., Bauermeister, J.A., Grodzinski, A., & Zimmerman, M. (2013). Sexting Among Young Adults. *Journal of Adolescent Health*, 52, 301-306.
- Gregg, D., Somers, C.L., Pernice, F.M., Hillman, S.B., & Kernsmith, P. (2018). Sexting Rates and Predictors From an Urban Midwest High School. *Journal of School Health*, 88(6), 423-433.
- Hackett, S., Holmes, D., & Branigan, P. (2016). Operational framework for children and young people displaying harmful sexual behaviors. London: NSPCC. Geraadpleegd op <https://www.nspcc.org.uk/globalassets/documents/publications/harmful-sexual-behaviour-framework.pdf>.
- Hollá, K., Jedličková, P., & Seidler, P. (2019). Sexting and motives for sexting among adolescents. *Journal of Interdisciplinary research*, 8(2), 89-92.
- Houck, C.D., Barker, D., Rizzo, C., Hancock, E., Norton, A., & Brown, L.K. (2014). Sexting and Sexual Behavior in At-Risk Adolescents. *Pediatrics*, 133(2), 1-7.
- Kerstens, J., & Stol, W. (2014). Receiving online sexual requests and producing online sexual images: The multifaceted and dialogic nature of adolescents' online sexual interactions. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 8(1), article 8.
- Kleijer, J. (2018). Reactie op het advies over sexting van de politie. Geraadpleegd op <https://www.bureaujeugdmedia.nl/politie-sexting/>
- Klettke, B., Hallford, D.J., & Mellor, D.J. (2014). Sexting prevalence and correlates: A systematic literature review. *Clinical Psychology Review*, 34(1), 44-53.
- Korenis, P., & Bates Billick, S. (2014). Forensic Implications: Adolescent Sexting and Cyberbullying. *Psychiatric Quarterly*, 85(1), 97-101.
- Kosenko, K., Luurs, G., & Binder, A.R. (2017). Sexting and Sexual Behavior, 2011-2015: A Critical Review and Meta-Analysis of a Growing Literature. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 22, 141-160.
- Krieger, M.A. (2017). Unpacking "Sexting": A Systematic Review of Non-consensual Sexting in Legal, Educational, and Psychological Literatures. *Trauma, Violence, & Abuse*, 18(5), 593-601.
- Lee, C-H., Moak, S., & Walker, J.T. (2016). Social Control, and Social Learning on Sexting Behavior Among South Korean Youths. *Youth & Society*, 48(2), 242-264.
- Leukfeldt, E.R., Jansen, J., & Stol, W.P. (2014). Child pornography, the Internet and juvenile suspects. *Journal of Social Welfare and Family Law*, 36(1), 3-13.
- Lewis, R. (2018). Literature review on children and young people demonstrating technology-assisted harmful sexual behavior. *Aggression and Violent Behavior*, 40, 1-11.
- Livingstone, S., & Görzig, A. (2014). When adolescents receive sexual messages on the internet: Explaining experiences of risk and harm. *Computers in Human Behavior*, 33, 8-15.
- Madigan, S., Ly, A., Rash, C.L., Outsyl, J., van, & Temple, J.R. (2018). Prevalence of multiple forms of sexting behavior among youth: a systematic review and meta-analysis *JAMA Pediatrics*, 172(4), 327-335.
- Marganski, A., & Melander, L. (2018). Intimate Partner Violence Victimization in the Cyber and Real World: Examining the Extent of Cyber Aggression Experiences and Its Association With In-Person Dating Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(7), 1071-1095.
- Morelli, M., Bianchi, D., Baiocco, R., Pezzuti, L., & Chirumbolo, A. (2016). Sexting, psychological distress and dating violence among adolescents and young adults. *Psicothema*, 28(2), 137-142.
- Naezer, M. (2018). From risky behaviour to sexy adventures: reconceptualising young people's online sexual activities. *Culture, Health & Sexuality*, 20(6), 715-729.
- Print, B., Morrison, T., & Henniker, J. (2001) An interagency assessment framework for young people who sexually abuse: principles, processes and practicalities. In Calder, M. (ed.) *Juveniles and children who sexually abuse: frameworks for assessment (2nd edition)*. Lyme Regis: Russell House Publishing.
- Reed, L.A., Tolman, R.M., & Ward, L.M. (2016). Snooping and Sexting: Digital Media as a Context for Dating Aggression and Abuse Among College Students. *Violence against Women*, 22(13), 1556-1576.
- Rhyner, K.J., Uhl, C.A., & Terrance, C.A. (2018). Are Teens Being Unfairly Punished? Applying the Dual Systems Model of Adolescent Risk-Taking to Sexting Among Adolescents. *Youth Justice*, 18(1) 52-66.
- Sawyer, A.N., Smith, E.R., & Benotsch, E.G. (2018). Dating Application Use and Sexual Risk Behavior Among Young Adults. *Sexuality Research and Social Policy*, 15(2), 183-191.

- Sevcíkova, A. (2016). Girls' and boys' experience with teen sexting in early and late adolescence. *Journal of Adolescence, 51*, 156-162.
- Temple, J.R., & Choi, H.J. (2014). Longitudinal Association Between Teen Sexting and Sexual Behavior. *Pediatrics, 134*(5), 1287-1292.
- Temple, J.R., Le, V.D., Berg, P. van den, Ling, Y., Paul, J.A., & Temple, B.W. (2014). Brief report: Teen sexting and psychosocial health. *Journal of Adolescence, 37*(1), 33-36.
- Van Ouytsel, J., Walrave, M., Lu, Y., Temple, J.R., & Ponnet, K. (2018). The Associations between Substance Use, Sexual Behavior, Deviant Behaviors and Adolescents' Engagement in Sexting: Does Relationship Context Matter? *Journal of Youth and Adolescence, 47*(11), 2353-2370.
- Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., Heirman, W., & d'Haenens, L. (2014). Prevalentie van sexting bij Vlaamse jongeren: een verkenkende studie. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek, Kinderpsychiatrie en Klinische Kinderpsychologie, 39*(4), 114-126.
- Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., & Heirman, W. (2015). The association between adolescent sexting, psychosocial difficulties, and risk behavior: Integrative review. *The Journal of School Nursing, 31*(1), 54-69.
- Walker, K., & Sleath, E. (2017). A systematic review of the current knowledge regarding revenge pornography and non-consensual sharing of sexually explicit media. *Aggression and Violent Behavior, 36*, 9-24.
- Walrave, M., Van Ouytsel, J., Ponnet, K., & Temple, J.R. (Eds.) (2018). *Sexting: Motives and Risk in Online Sexual Self-presentation*. Springer International Publishing.
- West, J.H., Lister, C.E., Hall, P.C., Crookston, B.T., Snow, P.R., Zvietcovich, M.E., & West, R.P. (2014). Sexting among peruvian adolescents. *BMC Public Health, 14*(1), 811.
- Wolak, J., Finkelhor, D., Walsh, W., & Treitman, L. (2018). Sextortion of Minors: Characteristics and Dynamics. *Journal of Adolescent Health, 62*(1), 72-79.
- Wood, M., Barter, C., Stanley, N., Aghtaie, N., & Larkins, C. (2015). Images across Europe: The sending and receiving of sexual images and associations with interpersonal violence in young people's relationships. *Children and Youth Services Review, 59*, 149-160.

Summary

To sext or not to sext, is that the question?

The digital age has brought new phenomena about such as *sexting*: exchanging sexually explicit messages/images through social media. Along with the growing popularity of sexting, concerns have risen about its consequences, especially concerning minors. The Dutch police recently advised young people not to sext. The Youth and Media Office finds this suggestion counterproductive. Although links have been found between sexting and various psychosocial problems, it primarily seems to be a new expression of old needs (such as attention and experimenting) for young people and is usually experienced as positive. Yet, there is also a small chance that sexts will be shared/distributed without the consent of those involved. This can lead to far-reaching consequences for victims and sometimes perpetrators, for example when these are convicted as sex offenders. Researchers recommend carefully looking at the context and implications of sexting abuse and adjusting interventions accordingly.

Keywords: sexting, sexting abuse, adolescents, risk

Trefwoorden: sexting, sextingmisbruik, adolescenten, risico